

Fabra a l'exili

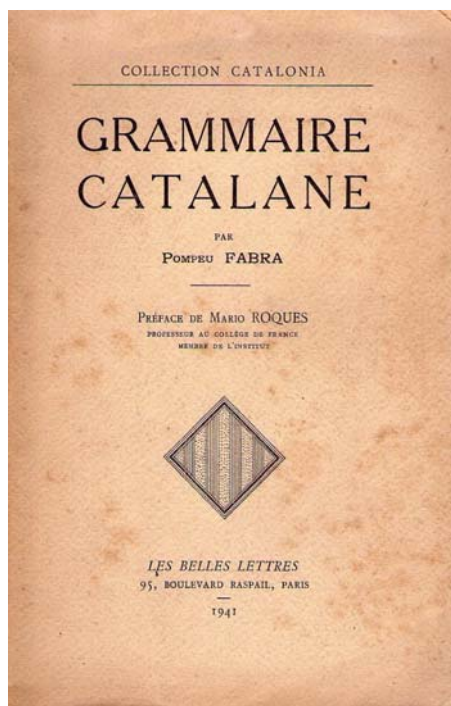
Homenatge a Pompeu Fabra, amb Humbert Torres, Pere Lloret, Carles Riba i Ramon Nogués a Montpeller (1942).

Fons Pompeu Fabra de Jordi Mir, Institut d'Estudis Catalans

Mas Perxés (Aguilana), un dels darrers indrets en què importants personalitats republicanes es van refugiar en el seu camí a l'exili abans de creuar la frontera.

Generalitat de Catalunya. Direcció General del Patrimoni Cultural. Departament de Cultura. Foto: Martí Lloret, 2009.

Grammaire catalane, Paris, Les Belles Lettres, 1941. CRAI Biblioteca de Lletres, UB

Aquells pràcticament deu anys fins a la seva mort (1948), la vida de Fabra i de la seva família, primer a Montpeller, després a Prada de Conflent, es mou al mateix compàs de la de tants altres exiliats: entre les angúnies de la precarietat i els valors de la persistència.

Hi publica la *Grammaire catalane* (1941). Se sap que també redacta una *Catalan Grammar* i, sembla, una de romanesa, totes dues malauradament perdudes. Treballa en una nova gramàtica, l'anomenada "pòstuma" (1956). Persevera en la publicació de *Converses filològiques*, ara a *La Humanitat* de Montpeller (1945-1947).

Des del món universitari, just després d'acabada la segona guerra mundial, se li tributa reconeixença acadèmica amb el seu nomenament com a doctor honoris causa per la Universitat de Tolosa de Llenguadoc (1945).

Hi té lúcida consciència, llavors més que mai, que:

"el conreu d'una llengua no es pot abandonar mai" (OC, vol. 9, p. 737).

I per això mateix, sobreposant-se al desengany derivat de la condescendència amb el franquisme per part de les potències aliades vencedores del nazifeixisme, conhorta els estudiants que el visiten a Prada, el 1947, amb unes paraules esdevingudes després lema de (ai!) recurrent validesa:

"Cal no abandonar mai ni la tasca ni l'esperança" (OC, vol. 9, p. 704).

